

יומא כו: - כז

משה שווערד

1. גבורת ארי מסכת יומא דף כו עמוד ב

איל קרב בי"א. ק"ל מנלן הא בשלמא רישא דתמיד הוא עצמו קרב בט' נפקא ליה בגמ' מוערכו שנים וכו' למדנו לטלה שטעון ו' אבל הא דפר ואיל מנלן (מיהו הא דחביתין וסולת ויין דבא' א' נמי א"י מנין). וראיתי בירושלמי שא' ולמה איל קרב בי"א ופר בכ"ד כדי לעשות פומבי לדבר פי' פרהסיא והרגש לדבר ע"ש בבית אלקים נהלך ברגש. מיהו בגמ' שלנו פרק ה' דסוכה (דף נ"ב) משמע דהיינו טעמא משום דברוב עם הדרת מלך דאמרינן התם אמרו על בנה של מרתא בת בייתוס שהיה נוטל שתי יריכות של שור הגדול שלקוחה באלף זוז ומהלך עקב בצד אגודל ולא הניחוהו אחיו הכהנים לעשות כן משום ברוב עם הדרת מלך:

2. חידושי הריטב"א מסכת יומא דף כו עמוד ב

מתני' איל קרב באחד עשר הבשר בחמשה. כדון הכבש. והקרביים והיין והסולת בשנים שנים. ושאלו בתוספות דבשלמא ביין ובסלת ניהא להוסיף בהם כהנים יותר מן הכבש, שהרי היין והסלת של איל מרובין משל כבש, אלא בקרביים למה מוסיפים כהן, [1] ותירצו כי הקרבים כבדים היו ומוליכין אותן בכלים (תמיד ל"א ב'), ושורת הדין היה שאף בכבש יהיו שנים, אלא שכבר אמר הכתוב ששה לטלה, אבל באיל דליכא מנין כהנים בכתוב, הוסיפו בהם כהן מפני כבדם.

3. בית הבחירה (מאירי) מסכת יומא דף כו עמוד א

ואמר אחר כן שקרבן האיל שהוא בן שתי שנים הקרבנו טעונה אחד עשר והוא שהבשר בחמשה על הדרך שביארנו בכבש [2] אבל הקרבים היו צריכים שני כהנים מפני שהוא גדול וקרביו גסים וכן הסלת בשנים מפני שהוא טעון שני עשרונים [א] והיין גם כן בשנים מפני שהוא שלישיית ההין ואף על פי שהוא בכלי אחד מ"מ שני כהנים היו אחוזים בו ונמצאו בין כולם י"א

4. ספר איזהו מקומן [ב]

הקרביים והסולת והיין בשלשה שלשה -
כתב הרדב"ו (מעשה"ק ו. יח.)
דמסתבר שהיו מחלקין אותם בג' כלים שזהו
כבוד יותר כנושא דורון, ולא היו ג' נושאים
כאחד כמי שנושא משאוי. והוכיח מלשון

5. שפת אמת על יומא דף כו/ב

והיין בשלשה, יש לדקדק כיון דכבש התמיד שהי' נסכו יין רביעית ההין הי' די בכהן א', א"כ כאן בנסכי פר שהוא חצי ההין יהי' סגי בשני כהנים שהוא כפול במכוון, ובשלמא באיל א"ש כיון שהי' יותר מחצי, ואפשר לומר דבכלי אחד נטלוהו יחד ג' כהנים לכן הוצרך ג' כהנים דאל"כ בקל יוכל להישפך, הגם דלענין כובד המשא הוא להיפוך דבנקל לשאת ב' יחד מב' נפרדים מ"מ לענין שלא ישפך כיון דהכבש הי' משופע יותר טוב הי' שיוליכו ג' כהנים נפרדים, ובזה א"ש נמי מה דקשה לכאורה דלפי הנראה גם שני כהנים לא היו צריכים בנטילת חצי ההין יין לפי גודל אברי פר ראש וכדומה שהי' סגי בכהן א' רק י"ל דכיון דהיין הי' צריך להיות במדה מכוונת שלא יחסר ושלא יותיר והיו צריכין להיות זהירין שלא ישפך כל שהוא משו"ה היו צריכין ב' כהנים להוליכו, מיהו אינו מפורש אם בכלי א' היו מוליכין כל היין או שחילקו אותו בג' כלים דלפמ"ש הרמב"ם (פ"ו מה' מעה"ק ה' י"ט) הטעם שלא חתכו איברי השור לשנים ונשאוהו שנים יחד משום שנא' ונתח אותו ונתחיו ולא כו' א"כ ביין דלא שייך האי טעמא שפיר י"ל שנשאוהו ג' בג' כלים, ולפ"ז שוב קשה כנ"ל דסגי בשני כהנים, ועי' במנחות (ק"ג ע"ב) דאדם מתנדב ומביא מנחה של ששים עשרון בכלי אחד אבל טפי לא דלמידין מנסכי החג דס' הוא דנבלל בכלי א' כו', משמע שהי' המצוה להביא בכלי א' ממש הכל דאי בכלים נפרדים הרי כמה שירצה יכול להביא בזה אחר זה, [אכן בתוס' בחולין (פ"ג ע"ב) משמע דהתם ה"ט דכיון דהתנדב מנחה גדולה הוי כאילו אמר בפ' להביא בכלי א' ע"ש]:

6. רמב"ם יד החזקה הלכות מעשה הקרבנות פרק ו

(י) בכמה מוליכין את האיברים לכבש אם מן הצאן היא העולה מוליכין אותה ששה:

(יא) הראשון בראש וברגל הראש בימינו וחוטמו כלפי זרועו וקרניו בין אצבעותיו ובית שחיטה למעלה והפדר עליה והרגל של ימין בשמאלו ובית עורה לחוץ:

(יב) השני בשתי הידים של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ:

(יג) השלישי בעוקץ וברגל העוקץ בימינו והאליה מדולדלת בין אצבעותיו ואצבע הכבד ושתי הכליות עמו והרגל של שמאלו בשמאלו ובית עורן לחוץ:

(יד) הרביעי בחזה ובגרה החזה בימינו והגרה בשמאלו וצלעותיה בין אצבעותיו:

(טו) החמישי בשתי דפנות של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ:

(טז) הששי בקרבים נתונין בבזך וכרעים על גביהן מלמעלה אם היתה העולה כבש או עז אבל אם היתה איל מוליכין הקרבים שנים וכן הסלת של נסכיה ביד אחד והיין ביד אחר ואם היה איל הסלת בשנים והיין בשנים:

(יז) נמצאת למד שהכבש או העז מוליכין אותו שמונה למזבח והאיל מוליכין אותו אחד עשר:

7. תוספות מסכת יומא דף כו עמוד ב

פר קרב בכ"ד הראש והרגל כו' - קשה לי דהכא לא חשיב לא כדרך הילוכו ולא כדרך ניתוחו ולא כדרך עילויו ולא כדרך הפשטו ואיני יודע איזה סדר תפס לו ונ"ל משום דמיבעיא ליה למיתני הראש והרגל ברישא וקתני בהו הרגל בשנים נקט נמי הרגל של שמאל בשנים וקתני העוקץ בהדיה ואקדמיה משום דברישא נמי גבי טלה תנינהו בהדי הדדי לעוקץ ורגל שמאל וכיון דתנא להנך דלא סגי לה בחד כהן תנא נמי הגרה שהוא בג' וכיון דבעי למיתני הגרה תנא בהדיה החזה ואקדמיה כי היכי דקתני גבי טלה והדר תנא הנך דלית לכל חד וחד אלא חד כהן וקתני להו בסידרא דרישא ב' ידות וב' דפנות.

8. ספר איזהו מקומן

ד"ה פר - קשה לי דהכא ל"ה לא כדרך הילוכו וכו' וצ"ל משום דמיבעיא ליה למיתני הראש והרגל ברישא וכו' - כתב מהר"י קורקוס (מעטס"ק ו. טו.) דלפי דברי תוס' נראה דזהו רק סדר מניית התנא במשנה, ואילו סדר הולכתן בפועל הוי כמו בטלה, אלא שמלשון הרמב"ם שם נראה שכך הוא גם סדר הולכתן.

9. רש"י מסכת יומא דף כו עמוד ב

אם רצה להקריב כהן - יחיד את הכל, ובלא פייס.

10. תוספות יום טוב מסכת יומא פרק ב משנה ז

[אם רצה כו' פירש הר"ב כהן יחידי כו' ובלא פייס - וכן פירש"י. וקשיא לי אמאי לא חיישינן דאתי לאנצויי. ושיבאו על ידי כן לידי סכנה]:

11. תפארת ישראל - יכין מסכת יומא פרק ב משנה ז

(מד) בקרבן יחיד. א"צ פייס לנתחים, דיכול כהן אחד להקריב הכל, אבל עכ"פ צריך פייס מי יקריבנו, דאל"כ אתו לאנצויי [כך נ"ל, ובהא מיושב רש"י יומא ד"ב ע"ב ד"ה מי ידעינן]:

12. רש"י יומא דף ב/ב

מי ידעינן הי מתרמי - והלא על ידי פייס היו עובדין, כדאמרינן לקמן (כב, א):

ד"ה אם רצה זכו' וצלה פייס ע"כ אצל מדברי הרמב"ם בפירוש המשנה כאן וזחי' פ"ו מהל' מעשה הקרבנות משמע דס"ל דלא קאי אלא דיכול להקריב בפחות או יתר אצל פייס משמע דצ"ע מדלא ביאר חילוק זה גם צפ"ד דה' תמידין ומוספין גבי פייסות וטעמו דכיון דמשמר הקצוב מקריב גדרים ונדבות אפי' דיחידים כדמכתב בסוף סוכה ודוקא צהג הראוי לטבולה

יכול ליתן קרבנותיו לכל כהן שירצה כדאיחא בסוף הגזל עלים א"כ כאן דיד כל המשמר שוים זהם צדין הוא דבית אב של אותו יום יזכו זהם ע"י פייס וממאי דמסיים צחוספתא דפרקין

בד"ה אם רצה להקריב כהן יחיד את הכל ובלא פייס. לכאורה קשה לפירושו אמאי לא חיישינן לאינצויי ושיבואו לידי סכנה כמ"ש התוי"ט וגם התוס' לעיל י"ט ע"ב בד"ה מי איכא מידי כתב דאם אמר בעל הקרבן לא בעינא דלקרביה כהן שבאותו משמר אלא כהן אחר לאו כל כמיניה לעכב על ידם שלא יקריבוהו כהני משמר ע"ש וי"ל דהכא מיירי בכהן של בית אב של אותו יום ומה שכתבו התוס' שאינו יכול לעכב היינו דלא יקריבוהו משמר של אותה שבוע אבל לעולם דיכול לעכב ולומר בכהן זה דבבית אב של אותו יום אני רוצה ועיי' בס' לחם שמים שרצה לחלק בין קרבנות ישראל ובין כהן המביא קרבן דכהן יכול לעכב וליתן להקריב אף לכהן שאינו ממשמר של אותו שבוע כדמוכח בהגזל משא"כ בישראל דלא מצי מעכב ומתני' איירי בדכהן ע"ש ואינו נראה דא"כ ליפלוג מתני' בקרבנות יחיד גופייהו אלא ודאי משמע דבכל קרבנות יחיד איירי ומעתה להכי הוכרח רש"י ז"ל לפרש

דקאי אכולהו דבקרבנות יחיד אין כאן פייס כיון דבידו לברור מי שירצה. כהן אפילו ממשמר שאינו שלו וישראל מבית אב של אותו יום. והכי מוכח ההיא דר"י דקאמר בנדריים ל"ה ע"ב הכל צריכים דעת בעלים חוץ ממחוסרי כפרה וכו' ע"ש. ומה שהקשה בס' אמרי צרופה ובס' לחם שמים דרש"י ז"ל סותר א"ע דלעיל דף ב' ע"ב בד"ה ואימא כפרה דקרבנות כגון קרבנות יחיד וכו' מי ידעינן הי מיתרמי והלא ע"י פייס היו עובדין וכו' הרי דבקרבן יחיד נמי הוה פייס יש לומר

יקריב היו עושין פייס דלא ליתו לאנצויי. וכן תירץ התור"ח במשניות. והחסדי דוד (מוספתא פ. יג.).

והנה ביסוד דין זה האם יש רשות לישראל ליתן להקריב לאיזה כהן שירצה - נחלקן לכאורה רש"י ותוס' בתמורה לב., דאכן רש"י שם (ד"ה נקדש עליו) ס"ל דתלוי הדבר בדעת הבעלים, ותוס' פליגי דלא מצינו טובת הנאה בקרבן כי אם בבכור.

אולם יעוי' בתור"ח הנ"ל במשניות דמישב אף אליבא דשיטת תוס'. וע"ע רש"ש בסוגיין, יד דוד (לעיל 3:), אור שמח (כלי המקדש 7. ט.), ותזו"א (יומא קנו. א.).

ב. בתפא"י (אות מ"ד) נקט דודאי צריך פייס מי יקריב, אלא דקמ"ל מתני' דא"צ להקריב קרבן יחיד בכמה כהנים ויכול כהן אחד להקריב הכל. וכע"ז נראה גם כונת הריטב"א שכתב "אם ירצה להקריב איכריה בפחות מכן או ביותר מכן מקריבין". וכע"ז הוא לשון הר"מ בפיהמ"ש ובהלכותיו (מעשה"ק ו. יט.).

ג. בפני יהושע (לעיל 3:) פירש דדברי רש"י שם נסובים על קרבן ציבור דבעי פייס ולא על קרבן יחיד, ע"ש.

ד. החזו"א (יומא קנו. כא.) מחלק דס"ל לרש"י דאין צריך בקרבן יחיד פייס חובה, אבל אם רוצים כמה כהנים להקריב מפייסין דלא ליתי לאנצויי.

וראה עוד מש"כ השיח יצחק וגבורת ארי בסוגיין, ובהגהות לשון הזהב ויש סדר למשנה במשניות.

בד"א בקרבנות ציבור אבל בקרבן יחיד אם רצה להקריב מקריב:

פירש"י דבקרבן יחיד מקריב הכהן הכל בלא פייס. ותמהו התור"ט והמשל"מ (תמו"מ ד. ט.) דאי כל הקודם זכה אמאי לא חשו חכמים דילמא אתו לאנצויי ויבואו לידי סכנה. וכתב המשל"מ בדוחק דשמא חששו דוקא בקרבן ציבור דחביב להם טובא.

והנה ברש"י לעיל ב: (ד"ה מי ידעינן) מבואר דאף בקרבן יחיד היה פייס, וצ"ע מדהכא, [אמנם כתב שם השיח יצחק דמהריטב"א משמע דלא גרס כל דיבור הרש"י שם ד"ה ואימא. והמצפ"א לעיל ב: כתב בשם ספר בית לוי להגיה ברש"י שם "ולא ע"י פייס היו עובדין" ולפי"ז לא קשיא מידי, וכן הגיה השפ"א שם].

ונאמרו כמה תירוצים בסתירה זו, ולפי"ז תיושב גם קושיא קמייתא:

א. בהגהות מהר"י לנדא (על סדף) תירץ דהכא אמרינן דבעל הקרבן יכול לבחור הכהן המקריב, ולעיל מיירי דאי לא פירש מי

16. תוספות מסכת יומא דף כז עמוד א

אלא מהכא וערכו בני אהרן הכהנים - בפ' ב' דזבחים (ד' יח.) דריש הכהנים בכיהונם כהן הדיוט שלבש בגדי כ"ג ועבד עבודה עבודתו פסולה והכא דריש מדכתיב בני אהרן ואין להקשות מאי איצטריך קרא לעריכת נתחים למילפה מדקאמר מקבלה ואילך מצות כהונה תיפוק ליה מוכי תעלה על דעתך שזר קרב אצל המזבח ד"ל דאפשר דקאי בארעא וזריק להו למזבח כדאי' לקמן בס"פ טרף בקלפי גבי הצתת אליתא אפשר דקאי בארעא ועביד במפוחא.

17. שפת אמת על יומא דף כז/א

בתוס' ד"ה אלא כו' ואין להקשות כו' שזר קרב אצל המזבח, י"ל דאה"נ דהך כללא דאין זר קרב למזבח אינו אלא למסקנא לבתר דמעטינן זר מכל העבודות אבל למאי דס"ד השתא דעריכת איברים כשר בזר ליתא להך כללא, אך רש"י לקמן (מ"ה). פי' דהא דאמר' וכי תעלה ע"ד כו' הוא מדכתי' ואל המזבח לא יקרבו כו' ע"ש [ועי' במל"מ (סוף ה' ביאת מקדש) שהאריך לבאר פי' רש"י הנ"ל]:

18. שערים מצויינים בהלכה

ונתנו בני אהרן הכהן כו'. ובסמוך הובא הפסוק "וערכו בני אהרן הכהנים". והא דכתיב הכא "הכהן" לשון יחיד, ובסמוך כתיב "הכהנים" לשון רבים, היינו משום דהכא קאי על אהרן, והתם קאי על בני אהרן. ומזה למד בגמ' זבחים (ית.) דהכהן גדול יהיה בבגדיו דהיינו שמונה בגדים, והכהן הדיוט בבגדיהם בארבעה [ועי' בתוס' כאן], ואם שינו עבודתם פטולה, והם חייבים מיתה ביד"ש, והווי כמו זרים ששמשו. ועי' ברמב"ם ובכ"מ (כלהמ"ק פ"י ה"ד).

19. ספר נפש הרב

פרשת בשלח: א] זה קלי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו (טו, ב).
ופרשיי, לא אני תחילת הקדושה, אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה, ואלוקותו עלי מימי אבותי. כלומר, שלכל אדם מישראל שתי בחינות של קדושת ישראל, האחת מפאת הולדו לישראלית, והבי' מפאת זה שקיבל אלוקותו יתי על עצמו [ודומיא דגר, שקיבל קדושת ישראל מפאת קבלתו על עצמו עול המצוות]. ומאי דקיייל בסנהדרין (מד.) דישראל אעיפ שחטא ישראל הוא, היינו בנוגע להך בחינה ראשונה של קדושת ישראל. ומאי דקיייל בחולין (דף ה) דמומר דינו כעכו"ם, היינו בנוגע לבחינה השני של קדושת ישראל, שצריכה לחול עליו מפאת קבלת אלקותו עליו בעצמו, ובודאי אם מורד בדי, ולא מקבלו באלוק, תהיה חסרה אצלו בחינה זו של קדושת ישראל, ורק תהיה קיימת אצלו הבחינה הראשונה. וזוהי ג"כ כונת נוסחת התפילה בתחילת ברכת אבות דשמונה עשרה, אלקינא ואלקי אבותינו, כלי, שיש בידינו שתי הבחינות של קדושת ישראל, מצד קבלתנו עול אלקותו על עצמנו, וגם מצד שנולדנו לישראלים, וירשנו קדושת ישראל מהם. והנה הדין דמומר דינו כעכו"ם הוא לא דין אוניברסלי הנוהג בכל התורה כולה, אלא מוגבל הוא. ונראה שהדבר תלוי בזה, איזו הן ההלכות התלויות בקדושת ישראל של עצמו, ואיזו הן ההלכות התלויות בקדושה המוחזקת ועומדת לו מאבותיו. [ועיין מזה בס' על התשובה (עמי קלב) בקשר לפרשיי עה"פ (בפי' ראה) כי עם קדוש אתה לדי' אלקיך ובך בחר ד' וגו'.]

א"ר אסי אמר רבי יוחנן זר שסידר את המערכה חייב וכו' מתקיף לה ר' זירא וכו' - הנה איתא בסוגיין ב' לשונות במימרא דר' יוחנן ואתקפתא דר' זירא. וכתב הלקוטי הלכות דיש נפק"מ בין הלשונות: דללישנא קמא סידור ב' גזירי עצים עבודת יום היא ואם עשאה בלילה צריך לפרקה ולחזור ולסדרה ביום, וללישנא בתרא הוא גמר סידור המערכה וכשר אף בלילה, ומסתברא דבעינן למיזל לחומרא דסידור ב' גזירי עצים פסול בלילה. ועי"ש בעין משפט (אות 5) שדן בענין השמטת הרמב"ם בזה. נפקא מינה נוספת כתב הליקוטי הלכות לענין אם סידר זר את המערכה: דללישנא קמא סבר ר"ז דהואיל וכשירה בלילה כשירה אף בזה, וללישנא בתרא לא הקשה ר' זירא רק אמאי מחייבין עלה מיתה דהרי היא עבודה שיש אחריה עבודה, אבל ודאי דאם סידרה זר פסולה וחוזר וסודרה כהן. וכן פסק הרמב"ם (נ"אמ"ק ע. ט.), וע"ע בעין משפט שם אות ק'.

ג] האחרונים חקרו האם עבודת פסולין הוא חלות פסול, או דהוי רק כחיסרון עבודה וכדלא נעשתה העבודה. ובמקדש דוד (רי"ט סי' ט"ו) רצה להוכיח מדהכא דהוא חיסרון עבודה גרידא, דאי הוי חלות פסול א"כ נפסלו העצים בסידור הזר, אך כתב לדחות דשאני עצים שאינם קרבן בעצם אלא עיקרן הכשר הקטרה, וכעין סברת השפ"א דלעיל. ובנידון זה בגדר עבודת פסולין - יעוי' בהרחבה בקה"י זבחים (סי' י"ג), וע"ע בחי' רעק"א ריש פרק שני דזבחים.

21. ספר מקדש דוד - קדשים - סימן טו

והנה בזבחים (ט"ו ע"א) גבי הולכה בזר אי אפשר לתקונה כתב רש"י ז"ל אפשר לתקונה להולכת פסול ולא דמיא לשאר עבודות דאילו שחיטה קבלה זוריקה מאחר שנעשו בפסול אי אפשר לחזור ולעשותן בהכשר וא"ת קבלה נמי יש לתקן כגון שלא קבל הפסול כל הדם ויכול כשר לחזור ולקבל ההיא ודאי כשרה דתנן אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל עכ"ל ופליגי שם אמוראי בגמרא הולכה בזר אי אפשר לתקונה והנה למ"ד הולכת זר אפשר לתקונה לכאורה מוכח דעבודת פסולים אינה פוסלת גוף הקרבן דהא אפשר לתקונה אך למ"ד לא אפשר לתקונה אין להוכיח דהטעם משום דס"ל דעבודת פסולים פוסלת גוף הקרבן והטעם דאי אפשר לתקונה הוא רק משום דהולכה הראשונה אי אפשר לבטלה דאם יחזור ויוליכו כהן אין זו תיקון הולכת הזר רק שהיא הולכה רבתי ומקצת הולכה נעשית ע"י זר ובעינן שכל ההולכה תיעשה ע"י כהן וכן משמע לשון הגמרא שם דטעם דאי אפשר לתקונה משום דאזיל בתר הולכה קמייתא אך לפ"ז אף למ"ד דאפשר לתקונה ג"כ אין להוכיח דס"ל דעבודת פסולים אינה פוסלת גוף הקרבן והטעם דכשר הוא משום דאזיל בתר הולכה בתרייתא כדאמרינן שם בהוליכו כהן והחזירו וחזר והוליכו זר דלדברי המכשיר פוסל כיון דאזיל בתר הולכה בתרייתא א"כ בהוליכו זר והחזירו וחזר והוליכו כהן הטעם דכשר הוא משום דהולכה קמייתא לאו הולכה היא כלל כיון דהחזירו ומש"ה אינו פוסל א"כ אין להוכיח משם כלל: ונראה דתלי בב' תירוצי התוס' מנחות (י"ח ע"ב) ד"ה ור"ש בבבילת זר דפסול לר"ש והקשו הא אין בילה מעכבת וכתבו שם בחד תי' דס"ל לר"ש בילה מעכבת ועוד תי' שם דבלל זר גרע מלא בלל כלל דמיחל עבודה ע"ש וא"כ לתי' ראשון הוי עבודת זר כאילו לא נעשית כלל וכיון דבילה אינה מעכבת א"כ אף בלל זר כשר ולתי' השני עבודת זר גרע מלא נעשית עבודה כלל דפוסל גוף הקרבן: ונראה להביא ראיה מהא דאמרינן ביומא (כ"ז ע"ב) בזר שסידר את המערכה שפורקה וחוזר כהן וסודרה [וכן בסידור ב' גזירי עצים אמרינן שם דא"צ לומר הגיע זמן סידור ב' גזירי עצים משום דאפשר לתקונה]

ומוכח דאין העצים נפסלים בסידור זר ואפשר לתקונה מיהו אפשר לומר דעצים שאני דכמו דאין נפסלים בטומאה מדאורייתא כמ"ש תוס' מנחות (כ"א ע"א) ד"ה יצאו דרק קדושת דמים להם מדאורייתא ה"נ אין נפסלים בעבודת פסול [מיהו התוס' זבחים (נ"ו.) ד"ה מנין כתבו דעצים נפסלים בלינה מדאורייתא]:

22. שפת אמת מסכת יומא דף כז עמוד ב

בגמ' זר שסידר כו' כיצד הוא עושה פורקה וחוזר וסודרה כהן, נראה דדוקא בסידור המערכה הדין כך שאינה אלא מצוה להכין כדי לסדר ולהבעיר אח"כ אבל העלאת האיברים זהו גוף המצוה ומקיים בכך המצוה גופי' בהעלאת האיברים אין עצה לחזור ולסדרן [כדא' במנחות (ו ב) דאם קמץ זר פסול ולא אמרי' דיחזור הכהן ויקמוץ לת"ק דפליג אבן בתירא ע"ש]:

23. שיח יצחק

ע"ז גמרא כיצד הוא עושה וכו' פי' להכשיר המערכה אצל צמיחה כבר נתחייב וכמ"ש הריטב"א בחי' יע"ש ואפילו שלא לחזו בהם האו' דלא אהנו מעשיו דזר כלום חייב דהא קי"לן כרצא דס"ל דכל מנחתא דאמר רחמנא לא תעבד או עבד לא מהכי שאין חיוצו תלוי מעטס דאהנו מעשיו אלא האו' דלקי משום דעבר אמרימא דרחמנא כדאיתא בפ"ק דתמורה ד' ע"ז וז"ע מהסוגיא דהמלכות ל"ד ע"ז ועוד עיין בדברי הרמב"ם פ"י מה' זבחות וצמ"ש ע"ז בספר ידי אליכו דף ק"א ע"א יע"ש ודו"ק.

24. בית הבחירה (מאירי) מסכת יומא דף כז עמוד ב

וזר שסידר את המערכה אף על פי שאינו כשר בה יש בו תקנה והוא שיהא פורקה אף הוא בעצמו או זר אחר ויהא כהן חוזר וסודרה ומה שאמרו כאן שאם קדש לתרומת הדשן למחר אינו צריך לקדש ושהזוכה בתרומת הדשן זוכה בסידור המערכה ושני גזירין כבר ביארנו הכל למעלה:

25. ספר מקדש דוד - קדשים - סימן טו: ג

והנה בדין דאין זר קרב לגבי מזבח כתב המל"מ (פ"ט הל' ביא"מ הל' ט"ו) דהוא רק איסור כניסה ואין זו איסור עבודה רק שהמזבח הוא חוץ למחיצת הזר שאין הזר יכול לכנס לשם ע"ש והנה יש להקשות ע"ז דאם איסור מחיצה הוא א"כ ה"נ אסור שהייה אם כבר נכנס [וכמו ביאה ריקנית דכתב המל"מ פ"ג מהל' ביאת מקדש הל' כ"א דאף שהייה אסור] א"כ איך אמרינן ביומא (כ"ז ע"ב) בזר שסידר את המערכה דפורקה זר וסודרה כהן ואמאי פורקה זר איך מותר הזר להשהות על המזבח לפורקה יפרקה כהן בשלמא אי נימא דמה דאמרינן וכי זר קרב לגבי מזבח הוא איסור עבודה היינו דאותן עבודות שהן במזבח אסורים לזר לא קשה דפריקה אינה עבודה כלל אבל אי נימא דאיסור מחיצה הוא א"כ איך רשאי להשהות שם וצ"ל לפ"ז דכל איסורי מחיצה הוא רק כניסה אסור אבל אם כבר נכנס אפילו באיסור כגון הכא זר שסידר את המערכה מותר להשהות וצ"ע בזה:

26. חידושי הריטב"א מסכת יומא דף כז עמוד ב

כיצד הוא עושה. פי' להכשיר את המערכה מיהת, דאילו במיתה כבר נתחייב, ופרכינן מאי אהני להכשיר המערכה אם הוא עצמו סודרה.

27. תוספות הרא"ש מסכת יומא דף כז עמוד ב

כיצד הוא עושה פורקה וחוזר וסודרה. [1] נראה לי לפרש כיצד הוא עושה להכשיר המערכה להקטיר עליה אבל ממיתה לא נפטר כיון שעשה העבודה, [2] או שמא לאו עבודה גמורה היא כל זמן שלא הקטירו עליה, ומיהו מסתבר כפי' קמא.

מתקיף לה ר"ז וכי יש לך עבודה שכשירה
בלילה ופסולה בזר:

מפרשים התו"י ותוס' הרא"ש וריטב"א -
דודאי אין כונת ר' זירא להקשות שסידור
מערכה יהא כשר בזר, דהא ודאי מוזהר עלה,
אלא מקשה דלא ליחייב מיתה, דפשיטא ליה
שאין עבודה חשובה שחייבין עליה מיתה
אלא עבודת יום. ובתוס' רי"ד גרס בהדיא
"וכי יש לך עבודה שכשרה בלילה וזר חייב
עליה מיתה".

ויש לעיין דלפי"ז קושית הגמ' לקמן "והרי
תרומת הדשן" ר"ל דחייב עלה זר מיתה הגם
שעבודת לילה היא, ודבר זה הוא פלוגתת רב
ולוי (לעיל כד.) אי זר חייב מיתה על תרומת

הדשן.

ומבארים הראשונים הנ"ל דלא רק מקשה
אליבא דלוי המחייב, אלא דאף רב שפוטרו
ממיתה הוא משום שאינה 'עבודת מתנה' ולא
מטעם דהוי עבודת לילה. והשיח יצחק הוסיף
דנראה דקים לתלמודא דר' יוחנן ס"ל כלוי
דמחייב לזר מיתה על תרומת הדשן, והכי
איתא בירושלמי דריש פירקין.

ויש לעיין בדברי רש"י שכתב "והרי תרומת
הדשן - דכתיב כהונה", ולכאורה הו"ל
למימר והרי חייב זר מיתה, ומשמע קצת

דמפרש קושית ר' זירא דסידור מערכה יהא
כשר בזר, וכפשטות לשונו דר' זירא [לגירסא
שלפנינו ולא כגירסת התו"י"ד]. ברם יעוי'
בשיח יצחק שמסיע אף כונת הרש"י
כראשונים הנ"ל.

וראה עוד בכס"מ ומהר"י קורקוס (צי"אמ"ק ט.
ט.) שביארו פסק הרמב"ם שסידור המערכה
בזר פסול - כדברי הראשונים הנ"ל דודאי אף
למסקנא פסולה בזר. מיהו יעו"ש באבן האזל
שדן בזה.

29. חידושי הריטב"א מסכת יומא דף כז עמוד ב

משום מעשה שהיה. ובדין הוא דמצי לשנויי כדלעיל דתחלת עבודה דיממא הוא, אלא דהא עדיפא ליה, אבל לעיל
דלא מצי לשנויי כי הכא, תריץ דתחלת עבודה דיממא הוא.

30. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת יומא דף כז עמוד א

ואיתא בפסחים [ז ב] מיתבי ברוך אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על השחיטה [חזינא דעל לשון עתיד ולא עבר].
ותירצה הגמ' התם נמי היכי נימא נימא, לשחוט לא סגיא דלאו איהו שחט והיינו דליכא שום מצוה בשחיטה
שבעלים ישחטו או אותו אחד ששוחט, וא"כ לא שייך לשון לשחוט. דמשמע שהוא מצווה ולא אחר, ומשו"ה
מברך על. ומקשה הגמ' פסח וקדשים מא"ל, ופירש"י הבעלים נצטוו בשחיטתו דכתיב וסמך ידו ושחט,
ותירצה הגמ' דאה"נ דבאלו מברך לשחוט ולא על השחיטה.

הרי מבואר מהתם דבקדשים ופסח לכתחילה מצוות שחיטה היא בבעלים. והשתא ניחא דברי הגמ' דמלכתחילה
דדרשינן ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לא שייך האי דינא דשחיטת קדשים דמצוותם בבעלים, דהרי
כתבו התוס' דהאי קרא דתשמרו היה מפקיע היקישא דוסמך ושחט, וא"כ בעינן קרא דוהקריבו בני אהרן דמקבלה
ואילך מצוות כהונה וכיון דבאנו לזה דשחיטה כשרה בזר שוב מקשינן וסמך ושחט אהדידי למימר דמה סמיכה
בבעלים אף שחיטה בבעלים, ולכתחיה מצותן בבעלים [א"ה עיין שם ברש"ש], ושפיר הא דבעינא תרי קראי.